

Robert Fulghum

ŘEČ
PŘE
3
NĚ
I

ARGO

SPLNĚNO

Robert
Fulghum

SPLNĚNO

Přeložili Lenka Fárová a Jiří Hrubý

Third Wish Granted

Argo, 2014

Copyright © by Robert L. Fulghum 2005

All songs copyright © 2005 Cosy Sheridan/Cosyng Music, BMI,
except „Walk On“ © 2005 Cosy Sheridan & Robert Fulghum

Paintings © by Gretchen Batcheller 2005

Illustrations © by Margaret Allen Dougherty 2005

Translation © Lenka Fárová a Jiří Hrubý, 2006

ISBN 80-7203-780-3 (váz.)

ISBN 978-80-257-1357-0 (e-kniha)

Pátá část

**včetně
obrázků Gretchen Batchellerové,
ilustrací Margaret Allen Doughertyové
a písniček Cosy Sheridanové**

„Dojila jsem žirafu.“

„Cože?“

„Je to odpověď na otázku, co jste mi nepoložil.“

„Nedokážu si k tomu představit otázku.“

„Ale dokážete. Jen to zkuste.“

„Dobrá. Proč jste stála na žebříku, ruce jste měla natažené před sebou a rozevírala jste a zase svírala prsty?“

„To je moc polopatě. Zkuste to ještě jednou.“

„Kde jste byla celou noc?“

„To už je lepší. Dojila jsem žirafu.“

„Zas už? Musí to být fuška.“

„Hlavně je to moc smutný. Na žirafy při dojení padá splín. A bučeť.“

„Dobučej se k splínu.“

Zasmála se. „Konečně jste začal hrát se mnou.“

„A co to hraje?“

„Asi nejmíc mě v herecké škole bavilo, když nás učili improvizaci. Ono se to vlastně naučit nedá, spíš je třeba se improvizování nebránit. Studenti vplétali improvizaci do reálného života. Když jsme se viděli někde mimo školu, ani náhodou jsme si neříkali ‚ahoj, jak se máš‘, ale rovnou jsme začali komunikovat tak, že jsme popustili uzdu fantazii. Bylo to vyzvání ke hře. Jediným pravidlem bylo ‚vůbec žádná pravidla‘. Všem ale bylo jasné, že určitě bude lepší nechat hru běžet, než to pokazit.“

„Chápu. Když jste dojila žirafy, já chytal tuleně,“ řekl.

„Jo! Je to úplně příšerný – když se v noci tuleni couraj po domě,“ odpověděla.

„Radši by neměli vylejzat z ledničky.“

„Nejspíš se tam s tím mrožátkem všichni nevejdou.“

„Mačkaj se tam kvůli nádobám s nadojeným žirafím mlíkem, co pořád nosíte.“

„Promiňte,“ řekla barmanka, která u nich stála a čekala na objednávku. „Jestli k tomu můžu něco poznamenat, tak stačí mít dostatek čerstvých ryb a tuleni budou moc spokojení. Když je nakrmíte, nebudete je pak muset chytat. Žirafí mléko ovšem nesnášej.“

„Nezaměstnaná herečka?“

„Ano, a taky nezaměstnaná žirafí dojička. Dáte si něco k pití nebo tu budete celý večer sedět a hrát vtipnej badminton?“

* * *

Spisovatel a žena, která se u něj nečekaně objevila, seděli u barového pultu v podniku nazvaném U pěti teček; poté, co se viděli poprvé, beze slova ušli tři bloky. Ani jeden nevěděl jak vlastně začít. Co tak říct člověku, kterého jste si jen představovali, a on se najednou zhmotní?

Stavit se na skleničku byl jeho nápad.

„Pro mě gin Bombay Sapphire s tonikem,“ řekl barmance.

„Alekovo oblíbené pití,“ poznamenala žena. „Já si to dám taky.“ Vlastně měla období, kdy zrovna nepila alkohol, ale nechtělo se jí vysvětlovat důvody. Teď ještě ne. Nechtěla mezi nimi vystavět zeď tím, že by řekla „já nepiju“. Jeden drink jí stejně nic neudělá.

„To takhle improvizujete pořád?“ zeptal se.

„Často, ale dnes to bylo podle vašeho scénáře. Přesně tak jste to napsal na konci druhé knihy toho svého románu. Přišla jsem na konkurz, chci tu roli. Vy jste přece taky postupoval podle scénáře, nebo ne?“

„Jistě, ale já ho znám nazpaměť. A navíc je to vymyšlené.“

Usmála se na něho.

„Tak to vám nevěřím. Vy jste nic nehrál.“

Opětoval úsměv.

„Tak prosím,“ řekla barmanka. „Dvakrát žirafí mléko.“

„Na Alici a Aleka,“ řekla žena a přitukla si s ním. „A na tykání.“

(Odmlka.)

„Jak můžu vědět s jistotou, že jsi opravdu herečka?“

„Podívej se na mě. A teď mě úplně jednoduše popiš – jako kdybys mě chtěl popsat někomu jinému. A žádné komplimenty, buď objektivní, mě se to nijak nedotkne. Začni odshora a pokračuj dolů.“

„Tak jo. Vlasy: na ramena, upravené, vlnité, tmavé, pěšinka uprostřed. Spunky z želvoviny. Náušnice žádné. Bledá pleť. Nenápadný oválný obličej, zvláštní znamení žádné. Nenalíčená. Zelenohnědé oči. Černá blůzka, věčko. Drobné rudé korálky, keramické. Tmavozelený svetr – rozepnutý. Černé kalhoty. Naboso v černých kožených sandálech – každý sandál jiný.“

Pohlédl do jejího obličej, usmál se a ještě to zopakoval: „Každý sandál jiný. Vlídny hlas. Co dál?“

„Už to stačí,“ řekla. „Teď se otoč, zavři oči, a až řeknu ‚můžeš‘, tak se zase podívej. Budeš pomalu počítat do deseti, pak zase zavřeš oči a řekneš mi, čeho sis všiml.“

Poslechl ji a snad za necelou minutu křikla dost nepříjemným hlasem: „Můžeš!“

Otočil se: o dvě barové stoličky dál seděla zhroucená postava drobné ženy.

„Nemáš, chlape, sirky?“

Změny ho dost zarazily; napočítal do deseti, zavřel oči a začal vyjmenovávat:

„Nakrátko ostříhané zrzavé vlasy, vlnité. Jedna velká stříbrná náušnice. Popelavá pleť stárnoucí ženy, u nosu dvě mateřská znaménka. Brýle s černými obroučkami. Hluboko posazené, přimhouřené oči. Šarlatová rtěnka. Zapálená cigareta. Sklenička vína. Tvamozelený rolák, bílé kalhoty. Bosé nohy. Chraplavý hlas.“

„Otevři oči.“

Barmanka tu proměnu sledovala. Zatleskala a řekla: „Sundala si paruku – je totiž skoro holohlavá – a nasadila si vlněnou oranžovou čepici. Ta náušnice jsou vlastně dva klíče na řetízku, který si pověsila na ucho. Brýle si namalovala tužkou na oči. Přimalovala si taky dvě vrásky, dvě mateřská znaménka, namalovala si pusy. Svetr si oblékla obráceně. Je fakt výborná... a rychlá. K tomu cigareta...“

Zvednutím ruky barmanku umlčel a řekl: „Počkejte, teď já... ta cigareta je jen srolovaný bílý papírek. Držíš sklenku vína. Myslel jsem, že ses převlékla do bílých kalhot, ale vlastně sis jen na klíně rozprostřela ubrousek. Shodila jsi sandály. Opíráš se o barový pult, abys vypadala menší – hlavu jsi vtáhla mezi ramena a trochu ses nahrabila.“

„Máš postřeh,“ řekla. „Skoro celá ta proměna je tvým dílem. Já jen navodila určitý dojem a ty už sis pak domaloval malou utahanou couru, která balí chlapy. Klidně by sis pro ni domyslel jméno, minulost i příběh.“

„Kdybych napsal scénář, zahrála bys to?“

„Pochopitelně, vždyť jsem herečka. Měj zavřené oči, dokud ti neřeknu.“

Čekal a v duchu si počítal: „Tisíc, dva tisíce...“

Při čtyřiapadesáti tisících potichu řekla: „Můžeš.“

Zase už si přesedla k němu. V šeru vypadala jako vysoká, různolící jeptiška. Černý hábit a bílý šátek řádové sestry, oči cudně sklopené. Prsty přebírala korálky růžence. Laskavým hláskem se ho zeptala: „Mám se za tebe, bratře, pomodlit?“

Barmanka už zase tleskala: „Tak to je, sestro, senzace!“

Zatímco měl předtím zavřené oči, ona si sundala svetr, černou blůzku si zapnula až ke krku, papírovým kapesníkem si z obličeje setřela tužku. Prstem si rtěnku přenesla na tváře a rozmazala ji; udělala si pěkný ruměnec. Ze dvou ubrousků si na hlavě udělala to, co obvykle nosí jeptišky. Z krku si sundala korálky a rázem měla růženec. Seděla na stoličce vzpřímeně, aby vypadala jako vznešená řádová sestra.

„Pro jeptišku jsem ještě nikdy nic nenapsal,“ řekl.

„Vlastně napsal. Když se Max-Pol s Alicí setkal poprvé, považoval ji za jeptišku a ona mu to nijak nevymlouvala. Ty už se na to nepamatuješ?“

„Zato ty jsi nezapomněla.“

„Já nikdy na jevišti jeptišku nehrála. Ale klidně bych mohla.“

„Už jste ji vlastně zahrála,“ řekla barmanka. „Takovou kratičkou etudu.“ Jeptiška se cudně uklonila.

„Snad jsem tedy odpověděla na tvou otázku, jestli jsem herečka...“

„No... mám-li být upřímný, tak ne docela, ale rozhodně jsi mistrně rychlých převleků.“ Usmál se. „Klidně bys mohla být špiónka jako Alice.“

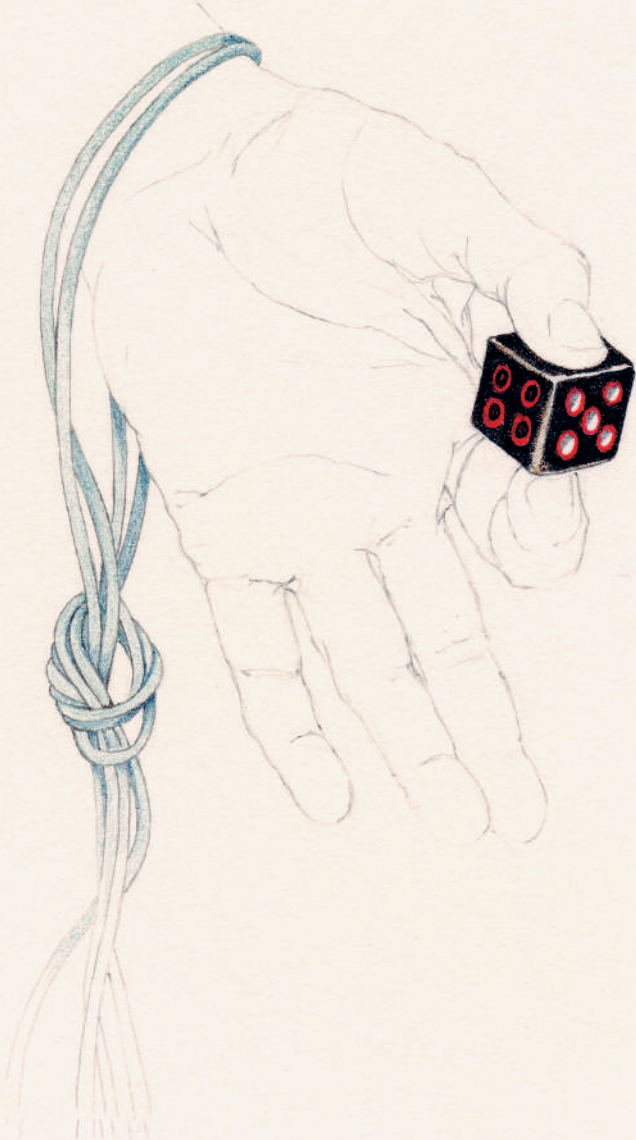
Zasmála se a mrkla na barmanku.

Podívala se zase na něj, sundala si ubrousky z hlavy a řekla: „Ty jsi teda fakt náročněj divák...“

„Ani ne. Spíš jsem opatrněj. Sama jsi hned na začátku řekla, že mě lákáš do hlubokých vod.“

(Odmilka.)

„Koukni,“ řekla a najednou se jí v ruce objevila malá ebenová kostka. „Překvápko! Jedna z dvou kostek. Mám ji od Aleka. Dal mi ji do kabelky to ráno, kdy jsem odjížděla z Ariadny.“ Natočila k němu kostku pětkou. „Pět teček. Tady se to jmenuje U pěti teček. Je to náhoda? Máš tu druhou kostku? S jednou se hrát nedá.“

Vyrazilo mu to dech... „Kde... No ovšem... jenže... jak...?“

Položila před něj kostku na barový pult a sklouzla ze stoličky. „Na chvilku mě omluv, musím si odskočit. Sleduj mě, jak odcházím.“

Napřímila se a zvolna kráčela ke dveřím na ulici. Na okamžik se zastavila – jako shovívavá královna v sále plném svých poddaných – u každého stolku, u něhož lidé večeřeli; usmála se. Pokynula hlavou a šla dál. Působila tak majestátně, že lidé přerušovali hovor.

Hosté zvedli oči, usmáli se a také pokývli hlavou. Z jejich výrazu bylo zřejmé, že si připadají poctěni, aniž ale tušili proč. Nejenže upoutala jejich pozornost, ale také si ji udržela – herečka, která má své diváky omotané kolem prstu.

Došla ke dveřím, otočila se, zlehka se celé místnosti uklonila a rukou se s nimi po královsku rozloučila. A byla pryč. Aspoň to tak vypadalo, protože ve skutečnosti se jen rychle schovala v tmavém stínu za sloupem.

O chvíli později se na druhé straně sloupu vynořila nervózní žena, drobná a mladá – s koleny těsně u sebe velmi pospíchala na toaletu. Zřejmě se vydala špatným směrem a musela se dvou číšníků přeptat na cestu. Pádila, kam ukazovaly jejich prsty, a cestou k WC ve spěchu málem porazila židli a jednoho zákazníka k tomu.

Jenže na chodbě vedoucí k záchodům se najednou zastavila. Zase se napřímila. Otočila se tváří do místnosti. Královna. Svou vznešenou ruku namířila k barovému pultu, podívala se na spisovatele, prostředníkem v neviditelné rukavičce pomalu udělala vulgární gesto, zašklebila se a uklonila. Odchod z jeviště po levé straně a pak mizerně osvětlenou chodbou.

* * *

Rozesmátý spisovatel se zase otočil k barovému pultu a prohlížel si kostku. Obracel ji v dlani a přemítal, jestli se vrátí jako Alice, někdo úplně jiný, nebo konečně bude sama sebou... Nebo bude sama sebou, ale jak si to připravila jen pro tuto příležitost? To by teprve bylo herectví. *Co ta paruka? Navíc je skoro holohlavá...*

Na krátký okamžik ho napadlo, jestli se ještě vůbec vrátí – v jeho románu jí přece nemohl uniknout význam překvapení a nečekaných odchodů.

Co by udělala Alice? nadhodil otázku sám sobě.

Vzpomněl si na Alexovo přemítání na začátku druhého svazku svého románu:

„Díky Alici muži chtějí porušovat pravidla. Kvůli Alici se vám chce měnit plány, dopouštět se nepředložeností a prostě se chovat ledabyle. Alice vás přinutí s potěšením vzpomínat na vaše společné zážitky, k nimž ovšem nikdy nedošlo, i když dojít mohlo...“

18

Spisovatel hleděl do tváře barmanky.

„Chcete slyšet můj názor?“ zeptala se.

„Určitě. Co si o ní myslíte?“

„Fakt je skvělá. Skvělá herečka.“

Když se vrátila, neměla na sobě žádný převlek a ani se za nikoho nevydávala. Prostě byla tou ženou, co na něj čekala u domu. Usadila se zase na barové stoličce a zeptala se: „Nevadilo by ti, kdybych si objednala polévku a menší salát? Já před představením nikdy nejím a teď jsem dostala hlad. Máš ještě čas?“

„Já už jsem jedl, ale právě teď chci být jenom tady.“

„Ještě jednou,“ řekl barmance a ukázal na svou prázdnou skleničku.

* * *

„Víš, já mám na Alicino jméno právo. Prostě se tak jmenuju.“

„Vážně?“

„Vážně,“ usmála se. „Vlastně mám právo na spoustu jmen.“

„Jakto?“

„Díky mámě..., mé záhadné mámě,“ řekla s pohledem upřeným do dálky.

„Jakže?“

„V šestnácti mi babička dala papírek, který napsala moje máma hned, jak jsem se narodila. Stálo tam: ‚Tohle dítě se jmenuje Ariadna, Alice Alice, Afrodita, Aretha, Ardem, Andalusie, Asie, Amnestie, Aleluja, Aurora, Argentina, Asfodel, Alicie a Absint.‘

Máma byla přesvědčená, že budu trojčata – jednou mluvila s jedním šamanem, a ten jí to předpověděl. Ale narodila jsem se jenom já, a tak mi řekla, ať si klidně používám všechna ta jména, jak se mi bude chtít.“

„A jaká jsi tedy používala?“

„Babička mi jednoduše říkala Alice a s tímhle jménem jsem taky vyrostla. Pak jsem si ale přečetla ten mámin seznam a postupně jsem občas používala snad každé z těch jmen, co mi dala. Občas mi moje skutečné jméno někdy zmizí, a to pak cítím spřízněnost s Alicí mnoha jmen, která vystupuje v tvém románu.“

„A jak si říkáš ty – když třeba mluvíš sama se sebou?“

„Alice-Alice.“

„Proč dvakrát Alice?“

„Protože na tom seznamu mi máma tohle jméno dala dvakrát – nevím, jestli omylem nebo schválně, ale já se od té doby považuju za ‚Alici-Alici‘. Je to originální. A hodně osobní. Nikdo jiný se tak nejmenuje. Když to jméno vyslovím, je mi jasné, že mluvím k sobě.“

„A pod jakým jménem vystupuješ jako herečka?“

„Ariadna Rushová – protože je ještě jedna herečka, která se jmenuje Alice Rushová.“

„A jak ti mám říkat já?“ zeptal se.

„Alice.“

„Alice, jíž jsi – anebo Alice z mého románu? Nebo snad radši Alice-Alice, abych vás tam dostal obě? Mohlo by se to zamotat.“

„Zatím mi prostě říkej ‚Alice‘, a jakmile se to zamotá... – k čemuž určitě dojde –, tak to začneme řešit, až to bude aktuální.“

„Pověz mi ještě něco o své mámě.“

„Vyrůstala v Pensylvánii – v jedné ze ‚zakladatelských rodin‘; rod filadelfských Rushů. Benjamin Rush, náš předek, podepsal Vyhlášení nezávislosti; byl to poslanec Kontinentálního kongresu, lékař, první americký psychiatr, zakladatel prvního protiotrokářského spolku, ministr financí, plodný spisovatel a společenský aktivista. Fakt někdo. Ale nemám dojem, že by pro mámu původ kdovíco znamenal.“

„Proč?“

„Ona prostě nestála o to být někým. Spíš chtěla být někým jiným. Zapsala se na Smithovu vysokou školu, ale nikdy tam pak nestudovala. Když má někdo postavu modelky, myšlení potrhlýho kuřete a mravy deky na koupališti..., a když je mu ještě ke všemu osmnáct a během nadcházejícího léta ho nečeká nic lepšího než doučování z algebry, tak to stačí jen zaslechnout něco o létech lásky v San Francisku a už sedíte v autobuse na Západ. Hipický třeštění. Tak to charakterizovala její matka.“

Máma doma nechala vzkaz – že odjíždí studovat ruční práce – a podepsala se ‚Mozartova Majonéza Mayflower‘. A už za týden tancovala se třemi mladíky nahá v kukuřičném poli v Kansasu a objímala se s božstvy hudby, marihuany a volné lásky. Příští zastávka: Kalifornie. I tohle je interpretace mé babičky.“

„Jak to mohla vědět?“

„Babička se ji vypravila hledat. Jenže ji nenašla. Vždycky jen narazila na její stopy a pak to vzdala. Zdržela se šest měsíců, během nichž se i ona tro-

chu věnovala nahatému tancování a prapodivným bylinkám; tak se to aspoň traduje v naší rodině. Babička byla taky trochu rebelka, jenže byla chytřejší než máma. Neotěhotněla. Navíc jí neušla chvíle, kdy mejdan skončil.“

„A co dědeček?“

Usmála se a pak se dala do smíchu. „Chudák dědeček. Myslím, že byl moc rád, že obě na čas vypadly z domu. Ženy v jeho životě nebyly zrovna jednoduché. Babička se vrátila s hodně šťavnatejma představama. Jejich život pak dostal grády.“

„A co ty?“

„Já se narodila někde u Big Suru v Kalifornii, v indiánském týpí, v komuně, která se jmenovala Zítřek nebude. Právě tam máma mluvila s tím šamanem.“

„Byl to tvůj táta?“

„Netuším. Mozartova Majonéza Mayflower mi to nikdy neřekla. Pokud vím, tak v tom jejím kmeni spal každý s každým. Nejspíš neměla tušení ani máma.“

„Kde je tvoje máma dneska? Co s ní pak bylo dál?“

„Když mi bylo pět, poprosila kamarádku, aby mě odvezla do Filadelfie ukázat prarodičům. Já myslela, že jen na léto. Máma jela do Mexika s cirkusem... aspoň se k nám taková verze donesla... a někdo jiný zase říkal, že naposledy mámu viděli, jak vyjíždí z Istanbulu na koni, směr Indie...“

„A pak?“

„V létě, kdy mi bylo šestnáct, se máma najednou objevila. Nepoznala jsem ji. Vlastně ji nepoznal vůbec nikdo. Byla strašně hubená, zdevastovaná, stará. Taky hrozně nemocná – rovnou ji vzali do nemocnice. Měla rakovinu. Umřela po třech měsících. Moc jsem si jí neužila – bylo jí hrozně zle a byla na práškách; nikdy jsem nevěděla s jistotou, jestli mi říká pravdu nebo mi líčí nějaké svoje představy. Bylo to divný shledání s mámou, hodně divný. Nikdy jsme žádné pouto mezi sebou neobnovili. Když nad tím teď přemýšlím, tak si uvědomuju, že mi máma umřela, už když tenkrát zmizela.“

Rodiče mi dělali babička s dědou. Jejich dvě starší dcery – tedy moje tety – mi dělaly sestry. Moji prarodiče byli týpci; fakt hodně výstřední, ale v hlavě to měli srovnané. Dostávalo se mi od nich jedině lásky a povzbuzení. Rozhodně si nestěžuju, že jsem byla jako jejich další dcera.“

„Žijí ještě?“

„Už jsou po smrti.“

„A sestry tetičky?“